

Het kabinet dankt de leden van de SP-fractie voor de inbreng n.a.v. de artikel 100-brief inzake de Nederlandse bijdrage ter versterking van de maritieme veiligheid in de Golfregio. Met belangstelling heeft het kabinet kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie. Bij de beantwoording van de vragen wordt de indeling en de volgorde gevolgd van de schriftelijke inbreng van de leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking.

Inbreng SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met zorg kennisgenomen van het inmiddels al uitgevoerde voornemen om een fregat naar de Straat van Hormuz te sturen en hebben hieromtrent nog enkele vragen.

In hoeverre hangt naar uw oordeel het welslagen van de missie mede af van de coördinatie met de Amerikaanse maritieme missie ter plekke? Ziet u enige gevolgen van de Amerikaanse liquidatie van generaal-majoor Soleimani voor dit aspect van de missie?

Er is bewust gekozen voor inzet in een Europees-geleide maritieme missie, aangezien deze missie een brede strategie omvat met inzet op zowel het operationele als diplomatieke spoor. Hiermee zet de missie geïntegreerd in op zowel preventie van verdere incidenten als op de-escalatie van de regionale spanningen. EMASoH bestaat uit een coalitie van Europese partners en opereert onafhankelijk van het Amerikaanse International Maritime Security Construct (IMSC), waarbij er ten behoeve van deconflctie wel sprake is van coördinatie tussenbeide zodat van elkaar bekend is waar en wanneer geopereerd wordt. Dit draagt bij aan een efficiëntere en effectievere inzet van EMASoH-middelen en is ook van belang voor de communicatie richting de internationale scheepvaart in het gebied.

Er wordt doorlopend een afweging gemaakt van de risico's omtrent de missie. Op dit moment is er geen aanleiding om de inzet te wijzigen, omdat de gevolgen voor de regionale veiligheidssituatie tot dusver gering zijn gebleken.

Heeft u na deze escalerende aanval van de VS op Iraaks grondgebied, waarover Nederland van de voren niet was ingelicht, in het kader van deze maritieme missie nog voldoende vertrouwen in de nodige samenwerking en afstemming met de VS in de Golfregio? En zo ja, waar is dit vertrouwen op gebaseerd?

Ja. Nederland en de VS zijn bondgenoten en werken ook op het gebied van veiligheid nauw samen. Er is in het algemeen sprake van goede deling van inlichtingen en informatie, zowel bilateraal als in NAVO-verband.

De Nederlandse regering zegt in te zetten op de-escalatie in de regio. Op grond waarvan meent u dat de maritieme missie naar de Golf een bijdrage kan leveren aan deze de-escalatie in de huidige context waarin één van de twee conflictpartijen, de VS, gekozen heeft voor escalatie en de spanningen in de regio heeft doen oplopen?

Het kabinet heeft bewust gekozen voor inzet via EMASoH, aangezien de missie een brede strategie omvat met inzet op zowel het operationele als diplomatieke spoor. Hiermee zet de missie geïntegreerd in op zowel preventie van verdere incidenten als op de-escalatie van de regionale spanningen. Het operationele spoor van de missie beperkt

zich tot *maritime situational awareness* en gaat uit van een “light footprint” bestaande uit maximaal twee schepen en één of meer vliegtuigen met een relatief klein operatiegebied. Hiermee wordt beoogd een preventief effect te sorteren om op die manier bij te dragen aan het voorkomen van verdere acties van welke actor dan ook tegen commerciële schepen en de daarmee samenhangende toename van verder oplopende spanningen.

Naast het operationele spoor, omvat EMASoH ook een diplomatiek spoor. De missie is hiermee nadrukkelijk gericht op de-escalatie, die in de huidige context van regionale spanningen onverminderd van belang blijft. Op initiatief van Nederland is de Nederlandse ambassadeur Jeannette Seppen aangesteld als *Senior Civilian Representative* (SCR) voor EMASoH. Hierover heb ik de Kamer reeds via het verslag Raad Buitenlandse Zaken van 17 februari 2020 geïnformeerd (kst. 21501-02-2118). Belangrijkste taken van de SCR zijn: het vergroten van het draagvlak voor de missie in de regio te vergroten en, in nauwe samenwerking met partners, de verschillende visies en behoeften ten aanzien van maritieme veiligheid in de regio in kaart te brengen om zo op zoek te gaan naar vertrouwenwekkende maatregelen teneinde een regionale dialoog te faciliteren. Het werk van de SCR vult de bredere inzet op diplomatieke oplossingen voor de regio goed aan. SCR Seppen vergezelde mij tijdens mijn reis aan de regio, waarmee de start van haar werkzaamheden gemarkeerd is. Het verslag van deze reis doe ik u met deze beantwoording toekomen.

De leden van de SP-fractie begrijpen dat Nederland met deze missie militair en diplomatiek een bemiddelende rol wil spelen en vragen u hoe dit zich verhoudt tot de Nederlandse reactie op de Amerikaanse liquidatie van Soleimani? Hoort bij een bemiddelende rol niet ook dat je niet eenzijdig partij kiest en het internationale recht als uitgangspunt blijft nemen, en zo ja hoe verhoudt zich dat tot het getoonde begrip voor de Amerikaanse aanval en de kennelijk reflexieve steun voor de VS?

Het kabinet heeft begrip getoond voor het feit dat de VS reageerde op recente daden van agressie van Iran, dan wel agressie met Iraanse betrokkenheid. In Irak heeft Soleimani aansturing gegeven aan een veelvoud aan sjiiitische milities. Deze milities hebben een belangrijke strijd geleverd tegen ISIS in Irak maar zijn ook in verband gebracht met aanvallen op Amerikaanse en Coalitie-doelwitten in Irak. Het kabinet benadrukt ook de destabiliserende rol van Iran in de regio en de sleutelrol die Soleimani daarin speelde.

Tegelijkertijd betekende de Amerikaanse actie escalatie in een al erg gespannen situatie, en heeft het kabinet opgeroepen tot kalmte en terughoudendheid. Vermindering van spanningen is in eenieders belang.

De Nederlandse regering ziet EMASOH als een brede strategie met inzet op zowel operationeel als diplomatiek spoor. De leden van de SP-fractie begrijpen niet goed waar dit diplomatieke spoor nu precies uit bestaat en vragen u dit zo concreet mogelijk aan te geven. Bestaat het diplomatieke spoor naast het uitzenden van een fregat of is het hier een onderdeel van?

Het diplomatieke spoor vindt parallel aan de operationele inzet plaats en is gericht op het identificeren van manieren om het onderlinge vertrouwen in de regio t.a.v. maritieme veiligheid te versterken. In dat kader is op initiatief van Nederland een SCR

aangesteld voor EMASoH. Belangrijkste taken van de SCR zijn: het vergroten van het draagvlak voor de missie in de regio en, in nauwe samenwerking met partners, de verschillende visies en behoeften ten aanzien van maritieme veiligheid in de regio in kaart te brengen om zo op zoek te gaan naar vertrouwenwekkende maatregelen teneinde een regionaal dialoog te faciliteren. Het werk van de SCR vult de bredere inzet op diplomatieke oplossingen voor de regio goed aan.

De leden van de SP-fractie zien het sturen van een oorlogsschip juist als iets dat op gespannen voet staat met de diplomatie, die voornoemde leden ook als essentieel beschouwen. Hoe ziet u dit precies samengaan in de nu uitgevoerde maritieme missie?

De missie zet door inzet op zowel het operationele als het diplomatieke spoor geïntegreerd in op zowel preventie van verdere incidenten als op de afname van de regionale spanningen, waarmee deze in de ogen van het kabinet een nadrukkelijk een de-escalatoir karakter heeft. De Nederlandse inzet via EMASoH is daarmee ondersteunend aan diplomatie.

Houdt u ook rekening met de mogelijkheid dat Iran de missie zal zien als steun voor het Amerikaanse beleid van maximale druk en (mede daarom) met mogelijke negatieve gevolgen van de missie voor het nucleaire akkoord?

In de contacten met Iran is duidelijk gemaakt dat de Nederlandse inzet losstaat van de Amerikaanse maximale drukcampagne. Iran ziet EMASOH niet als deel van de Amerikaanse maximale drukcampagne.

Voorts vragen de leden van de SP-fractie u wat het fregat nu precies gaat of kan doen gegeven de grenzen van het internationale recht? Bent u het eens met de leden van de SP-fractie dat het fregat niet meer kan doen dan heen en weer varen en zo ja, hoe draagt dit dan bij aan de veiligheid in de regio en de-escalatie? Zo nee, welke andere activiteiten zullen of kunnen dan nog ondernomen worden?

De regering deelt het standpunt van de leden van de SP-fractie niet wat betreft de omschrijving van de taken van het fregat. Door de aanwezigheid van het fregat wordt een bijdrage geleverd aan de militaire presentie in de regio, wat de mogelijkheden vergroot om inzicht te krijgen in de situatie ter plaatse. Het betreft dan ook een maritieme “awareness” missie. Ook stelt deze aanwezigheid het fregat in staat om zo nodig schepen in nood te hulp te komen, mede op basis van het recht op zelfverdediging. Op deze manier kan de inzet een positieve bijdrage leveren aan de veiligheid in de regio. Het doel van de missie blijft onverminderd de-escalatie.

Kunt u uitsluiten dat Nederland in het kader van deze missie de VS militair bijstaat in het geval van een gewapend conflict tussen de VS en Iran?

Bij elk optreden en elk gebruik van geweld zullen afwegingen worden gemaakt die rekening houden met de context waarin de situatie zich afspeelt, daarbij ook rekening houdend met de de-escalerende opzet van de missie.